
Raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling

Portefeuillehouder: Pieter Kos

Van team: Team Jeugd

Adviseur: Denna Dijkstra

E-mail: d.dijkstra@denhelder.nl

Classificatie: **Openbaar**

Kenmerk: **2024-006335**

Begrotingswijziging: **Nee**

Onderwerp: Voorstel tot het vaststellen van de Verordening leerlingenvervoer Den Helder 2024

Publiekssamenvatting:

Den Helder is toe aan een nieuwe verordening leerlingenvervoer. Leerlingenvervoer is vervoer tussen woning en school voor leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen, bijvoorbeeld door ziekte, een handicap of gedragsproblemen. Vanuit de wetgeving is er geen aanleiding om de verordening leerlingenvervoer aan te passen. Er zijn echter sinds 2015 wel veel ontwikkelingen binnen het sociaal domein en in het passend onderwijs geweest. In de voorliggende verordening zijn deze ontwikkelingen verwerkt en verder worden hiaten gedicht zodat de nieuwe verordening een sluitende basis vormt voor de bekostiging van het leerlingenvervoer.

Geadviseerd besluit

1. de Verordening leerlingenvervoer Den Helder 2024 vast te stellen

Bijlagen

1. Verordening leerlingenvervoer Den Helder 2024.pdf

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Den Helder is toe aan een nieuwe verordening leerlingenvervoer. Leerlingenvervoer is vervoer tussen woning en school voor leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen, bijvoorbeeld door ziekte, een handicap of gedragsproblemen. Vanuit de wetgeving is er geen aanleiding om de verordening leerlingenvervoer aan te passen. Er zijn echter sinds 2015 wel veel ontwikkelingen in het sociaal domein en in het passend onderwijs geweest. In de voorliggende verordening zijn deze ontwikkelingen verwerkt en verder worden hiaten gedicht zodat de nieuwe verordening een sluitende basis vormt voor de bekostiging van het leerlingenvervoer.

Eén van de onderwerpen die in de verordening wordt vastgelegd is de kilometergrens van het recht op leerlingenvervoer. Het voorstel is om in de nieuwe verordening het recht op vervoer vanaf 2 km woon-onderwijs te handhaven, zoals al jaren wordt gehanteerd in Den Helder. De consequentie is dat de beoogde besparing opgenomen in de meerjarenbegroting voor aanpassing van het beleid voor leerlingenvervoer niet wordt gehaald.

Het alternatief is om het recht op vervoer woning-school te verleggen naar 6 km in deze nieuwe verordening. De consequentie is dat de beoogde besparing dan deels wel wordt gehaald, echter pas vanaf het najaar 2025 en minder dan het in de begroting opgenomen bedrag. Ook zou het recht op leerlingenvervoer voor circa 70 kinderen komen te vervallen.

Doelen en resultaten

De verordening leerlingenvervoer vormt een sluitende basis voor het vervoer naar onderwijs voor leerlingen die dat nodig hebben en sluit goed aan op de huidige ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

Kaders en omstandigheden

In artikel 4, eerste lid, van de Wet op het primair onderwijs (WPO), artikel 4, eerste lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en artikel 4, eerste lid, van de Wet op de expertisecentra (WEC) is de wettelijke plicht van de gemeente met betrekking tot de bekostiging van het vervoerskosten van woning naar onderwijs geregeld. Het gaat hierbij zowel om scholen voor basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en regulier voortgezet onderwijs die zijn aangesloten bij samenwerkingsverbanden primair of voortgezet onderwijs, als om instellingen voor cluster 1 en cluster 2 (scholen voor slechtziende en slechthorende kinderen).

De gemeenteraad heeft de wettelijke plicht een regeling vast te stellen voor de bekostiging van het leerlingenvervoer.

Het voorstel is niet referendabel aangezien het om het vaststellen van een verordening gaat. Zie Referendumverordening gemeente Den Helder 2012 artikel 2 lid K.

Leerlingenvervoer staat los van vervoer van woning naar zorg, deze vormen van vervoer zijn ingebed in de jeugdwet en jeugdverordening en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)).

Argumenten en alternatieven

Er zijn sinds 2015 veel ontwikkelingen binnen het sociaal domein en in het passend onderwijs geweest. Bijvoorbeeld de transitie van (jeugd) zorg naar de gemeente en de daarmee gepaard gaande transformatie van zorg. Binnen het sociale domein en de WMO en Jeugdwet ligt de focus op normaliseren, inzet eigen kracht en netwerk en integraal werken. Een verordening Leerlingenvervoer is - anders dan de aanspraken binnen WMO/Jeugdwet - claimgericht; het beschrijft de gronden waarop er "recht" is op leerlingenvervoer. Echter ook binnen deze regelgeving kan goed gestuurd worden op zelfredzaamheid en eigen kracht.

De VNG bracht in 2020 een modelverordening uit om de ontwikkelingen binnen het sociaal domein en passend onderwijs te vertalen naar de regelgeving van het leerlingenvervoer. De nu voorliggende verordening leerlingenvervoer van Den Helder is daarop gebaseerd en sluit daarmee goed op deze ontwikkelingen aan.

In de nieuwe verordening leerlingenvervoer wordt een basis gecreëerd om leerlingenvervoer meer integraal binnen het sociale domein uit te voeren en de normalisering en inzet op eigen kracht vorm te geven naast de bepalingen rondom het recht op vervoer. Wat is de winst van de nieuwe verordening?

- Leerlingenvervoer als integraal onderdeel sociaal domein: Met name het nieuwe artikel “Gesprek over zelfstandigheid en zelfredzaamheid bij de aanvraag”(Artikel 4) geeft de mogelijkheid om samen met het gezin de eigen mogelijkheden en netwerk te (her-) onderzoeken en te stimuleren. Ook wordt de mogelijkheid voor laagdrempelige ondersteuning om zelfredzaamheid te bevorderen onderzocht. Een voorbeeld hiervan is de inzet van “MEE op weg”: dit biedt een traject om kinderen zelfstandig te leren fietsen en/of ouders te leren fietsen zodat ze hun kind kunnen brengen of hen te leren het openbaar vervoer te gebruiken.
- Procesregie vanuit Team Jeugd: Een beschikking wordt voor één schooljaar afgegeven (tenzij er een chronische handicap aanwezig is). In ieder geval elk jaar kan daardoor het goede gesprek met ouders worden gevoerd over hun situatie en de mogelijkheden het vervoer naar school zelfstandig vorm te geven. Daarnaast kunnen eventuele belemmerende achterliggende vraagstukken integraal worden opgepakt.
- Inwinnen Sociaal Medisch Advies (SMA): De nieuwe verordening geeft ook meer handvatten om SMA in te winnen bij een (ingekochte) onafhankelijke professional, met als doel de noodzaak voor vervoer en de mogelijkheden van het gezin zelf in kaart te brengen.
- Geen ouderbijdrage: In de nieuwe verordening is wederom afgezien van het heffen van een ouderbijdrage. Dit behoort wel tot de mogelijkheden. Den Helder heeft in de oude verordening ook afgezien van het heffen van ouderbijdrage dus dat brengt verder geen consequenties met zich mee. Reden om hier van af te zien is dat effectief maar weinig gezinnen voldoende inkomen daarvoor hebben. De inkomsten wegen niet op tegen de moeite.
- Geen Fietsvergoeding: Net als in de oude verordening wordt er in de nieuwe geen fietsvergoeding opgenomen. Effectief zou dat om 0,09 cent per kilometer gaan, dus ook hier geldt dat de moeite niet opweegt tegen de baten.

Beleidsvernieuwing

Naast het moderniseren van de verordening pakt de gemeente de beleidsvoering actief op. Er is nauw contact tussen scholen en gemeente. De Kompas- en Pionier school werken actief mee om eigen kracht en bijvoorbeeld ‘Mee op weg’ te stimuleren en onder de aandacht te brengen. Samen met hen worden in de toekomst ouderavonden over leerlingenvervoer en alternatieven georganiseerd. Ook wordt het onderwerp leerlingenvervoer met regelmaat geagendeerd op het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) voor goede afspraken met het samenwerkingsverband en schoolbesturen.

Recht op vervoer vanaf 2 kilometer (woning-school) handhaven of dit oprekken naar 6 kilometer?

In de nieuwe verordening is het recht op vervoer vanaf 2 km school-woonafstand gehandhaafd, zoals al jaren wordt gehanteerd in Den Helder. Dit kan worden verlegd naar 6 km in deze nieuwe verordening, wat de uiterste wettelijke norm is. Dit zou de in de meerjarenbegroting opgenomen besparing/beheersmaatregel door middel van aanpassing van het beleid voor leerlingenvervoer teweegbrengen. Bij handhaving van de 2 km wordt deze besparing niet gerealiseerd, anders dan dat de kosten worden teruggedrongen door strakke procesregie.

De gemeenteraad heeft de wettelijke plicht een regeling vast te stellen voor de bekostiging van het leerlingenvervoer. En dus ook de beslissing te nemen over het kilometergrens-vraagstuk. Gekeken naar de ontwikkelingen binnen de gemeente Den Helder, dan staat zorgzame gemeente hoog geprioriteerd, maar duurzaamheid en eigen kracht van de inwoner is ook een pijler. Daarnaast staat Den Helder voor de financiële uitdaging een sluitende begroting te creëren.

Voorstel handhaven recht vanaf 2 kilometer woning-onderwijs afstand

Voorgesteld wordt om de 2 kilometer-grens te handhaven en daarmee zorgzaamheid boven besparing te stellen. De voorliggende verordening biedt meer handvatten om rechtmatigheid te toetsen en zelfredzaamheid te bevorderen. Deze lijn is al vanaf 2022 ingezet met als gevolg dat meerdere kinderen al zelfstandig zijn gaan reizen en het heronderzoek jaarlijks plaatsvindt. Het aantal kinderen in vervoer neemt hierdoor af.

Het alternatief om het recht op vervoer naar 6 kilometer te verleggen is onder het kopje financiële consequenties uitgewerkt en de overwegingen staan in de bijlage “vraagstuk kilometergrens verordening leerlingenvervoer”.

Bestuurlijke vernieuwing

Meerdere aspecten van de nieuwe vervoerverordening leerlingenvervoer zijn besproken met de grootste SBO/SO aanbieder Kompasschool en de Pionier. Zij zijn voorstander van het bevorderen van zelfredzaamheid in vervoer. Tegelijk zien ze ook dat de huidige gebruikers qua achtergrond dusdanig afhankelijk zijn van het vervoer dat er wordt gevreesd voor de structurele schoolgang/op tijd komen als nu het recht op vervoer voor een aantal gezinnen komt te vervallen. Het actief stimuleren van zelfstandigheid zou door de jaren heen de afhankelijkheid wel verminderen.

Duurzaamheid

Het aantal verkeersbewegingen neemt af naar mate ook het gebruik van leerlingenvervoer afneemt.

Financiële consequenties

Totaal uitgaven leerlingenvervoer afgelopen jaren:

2023	€ 608.984,47
2022	€ 633.264,89
2021	€ 590.133,23
2020	€ 561.140,74
2019	€ 522.242,08
2018	€ 429.124,16

Door de jaren heen stijgen de kosten gestaag. In 2023 is er weer een daling te zien. De daling in 2023 is relatief gezien nog groter omdat in 2023 de personeels- en benzinekosten fors zijn gestegen. De daling is te verklaren doordat team jeugd vanaf 2021 actief procesregie voert. Er zijn geen langlopende beschikkingen zonder einddatum meer (op enkele situaties na waar de grondslag een structurele handicap betreft) en elke aanvraag wordt goed onderzocht samen met het gezin. Ook wordt actief gestuurd op eigen kracht en inzet Mee op weg. Daarnaast was er een uitstroom van Oekraïense kinderen.

In de 1^e turap 2024 is opgenomen dat in ieder geval een bezuiniging van € 100.000,00 (van de oorspronkelijke € 150.000,00) niet haalbaar is voor 2024. Hiermee is het budget voor 2024 € 658.700,00. De bezuinigingen in het meerjarenperspectief staan er nog in voor € 150.000,00 wat het budget voor 2025 e.v. € 558.700,00 maakt. Indien wordt besloten zoals wordt voorgesteld de 2 kilometer grens te handhaven zal de meerjarenbegroting op dit onderdeel moeten worden aangepast. Om een idee te geven van het aantal kinderen ten opzichte van de kosten is hieronder een overzicht van schooljaar 2023-2024 momentopname 17 augustus 2023 opgenomen:

Per 17 augustus 2023 zaten totaal 160 leerlingen in het aangepast vervoer (taxi)

- 41 op scholen buiten Den Helder (43 schooljaar 2022-2023)
- 119 op scholen binnen Den Helder (165 schooljaar 2022-2023)

4 leerlingen met OV, 5 leerlingen met eigen vervoer (auto)

10 leerlingen aangemeld bij MEE op Weg.

Door de actieve procesregie is in 2023 dus een besparing van € 24.000,00 euro teweeggebracht ten opzichte van 2022. De verwachting is dat met de nieuwe verordening dit effect vergroot waardoor steeds minder kinderen een beroep doen op het leerlingenvervoer. Een besparing van € 50.000,00 lijkt haalbaar voor komende jaren. Echter is niet te voorzien wat eventuele stijgingen van loonkosten en brandstof met zich meebrengen.

Alternatief; Recht op vervoer vanaf 6 kilometer woning-onderwijs afstand

Als één van de te nemen beheersmaatregelen voor de komende jaren is een besparing opgenomen van €150.000,00 door ‘aanpassing van het beleid voor leerlingenvervoer’. Dit kan worden vormgegeven door de grens van het recht op leerlingenvervoer op te rekken van de huidige 2 km naar 6 km, wat de uiterste wettelijke norm is. Gemeenten mogen – ten gunste van de inwoner - afwijken van de wettelijke norm, maar dat hoeft niet. Hiervoor kiezen zou de genoemde besparing

teweegbrengen, echter geen €150.000,00 maar ongeveer € 100.000,00. De consequentie voor de inwoner is dat ongeveer 70 kinderen buiten het recht op leerlingenvervoer vallen die daar nu wel recht op hebben, wat de maatschappelijke impact groot maakt.

Wanneer per 17 augustus 2023 de kilometergrens van 6 km was gehanteerd, hadden 77 leerlingen recht op taxivervoer gehad; 41 buiten Den Helder en 36 binnen Den Helder. Dus voor 84 leerlingen zou het recht op vervoer zijn vervallen. Dit zou een besparing van ongeveer € 100.000,00 opleveren. Dat de eerder beoogde besparing van €150.000,00 dan niet gehaald wordt komt doordat het aantal kinderen in vervoer al behoorlijk afneemt door de actieve procesregie en de herziening van (langlopende) beschikkingen.

Daarnaast kan de besparing op zijn vroegst pas vanaf het najaar 2025 ingezet worden. Aangezien het verleggen van het recht op vervoer naar 6 kilometer een ongunstig effect heeft op de inwoner wordt er dan een overgangsmaatregel opgenomen in de verordening. De huidige gebruiker zal het recht op vervoer vanaf 2 kilometer behouden tot uitstroom naar zelfstandigheid of vervolgonderwijs. De nieuwe gebruiker zal vanaf schooljaarjaar 2025-2026 onder de nieuwe verordening vallen. Zo krijgen de gebruikers de tijd om de nieuwe situatie te regelen. Als wordt gekozen voor dit alternatief zal de meerjarenbegroting ook moeten worden bijgesteld naar een meer realistisch bedrag.

Uitvoering en planning

Bij vaststellen van de verordening zoals voorgesteld geldt deze vanaf het schooljaar 2024-2025.

Communicatie

De verordening wordt gepubliceerd op Overheid.nl.

Alle gebruikers ontvangen een brief om hen te informeren dat er een nieuwe verordening is en wat dat betekent.

Verder zal er een persbericht uitgaan, een publicatie in de stadskrant worden geplaatst en via social media worden informatie over de verordening worden verspreid.

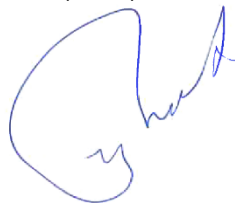
Den Helder, 27 februari 2024

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
J.A. (Jan) de Boer MSc.

secretaris
M.J. (Marc) Pothast

CONCEPT - Raadsbesluit

Raadsvergadering d.d.	
Besluit nummer	2024-006335
Onderwerp	Voorstel tot het vaststellen van de Verordening leerlingenvervoer Den Helder 2024

De raad van de gemeente Den Helder;

gelezen het raadsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders van Den Helder van 27 februari 2024,

besluit:

1. de Verordening leerlingenvervoer Den Helder 2024 vast te stellen

Aldus besloten in de raadsvergadering van